

Gezamenlijk briefadvies

BVR hergebruik afvalwater

Advies over het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende reglementering inzake de kwaliteit en de productie, de levering en het gebruik van teruggewonnen water

Datum van goedkeuring 15/05/2023

Datum goedkeuring SALV 15/05/2023
Datum goedkeuring SERV 15/05/2023

Volgnummer 2023 | 017
Volgnummer SALV 2023 - 07

Coördinator + e-mailadres Wim Van Gils, wim.van.gils@minaraad.be

Co-auteur + e-mailadres Annick Lamote, alamote@serv.be
Koen Carels, kcarels@serv.be

Minaraad

Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88 bus 15
1000 Brussel
T 02 558 01 30
E info@minaraad.be
www.minaraad.be

Zuhal Demir
Vlaamse minister van Justitie en
Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme
Koning Albert II Laan 7
1210 Sint-Joost-ten-Node

Uw bericht van

28/04/2023

Datum

15/05/2023

Uw kenmerk

ZD/ME

Contact e-mail

Wim.van.gils@minaraad.be

Ons kenmerk

01/L25/2023/225

Contact telefoon

02/558.01.37

Bijlagen

/

Mevrouw de Minister,

Op 2 mei vroeg u de Minaraad, de SERV en de SALV om advies over het Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende reglementering inzake de kwaliteit en de productie, de levering en het gebruik van teruggewonnen water.

In het licht van de waterschaarste en droogte is het noodzakelijk om in te zetten op waterhergebruik. De raden vinden het positief dat de scope van dit besluit ruimer is dan de Europese verordening 2020/741 die zich beperkt tot hergebruik van RWZI-water voor landbouwirrigatie. In hun gezamenlijk advies over het decreet dat de rechtsgrond voor dit besluit creëerde¹ uitten de raden enkele bezorgheden over mogelijke negatieve gevolgen van de regulering en vroegen om een grondig debat over het toepassingsgebied ervan binnen de instrumentenmix. In de Memorie van toelichting bij het decreet² zijn deze bezorgheden grotendeels bijgetreden, en is verdere invulling aangekondigd, wat nu dus gebeurt via voorliggend besluit.

Deze bezorgheden zijn ook meegenomen bij de voorbereiding van dit besluit, onder meer door het organiseren van overleg met de betrokken actoren. **De raden appreciëren het gevoerde overleg en steunen het voorgestelde toepassingsgebied en de globale aanpak van dit besluit.** Het is goed om tijdig duidelijkheid te creëren over de toepassing van de verordening 2020/741, zodat de uitvoering ervan ook effectief kan beginnen. De raden ondersteunen ook het uitgangspunt, dat deze regeling de huidige manier van werken met de grondstoffenverklaring moet vervangen.

Hieronder formuleren de raden een aantal aanbevelingen over specifieke bepalingen in het besluit, en over de verdere toepassing ervan.

Werk de richtlijnen in overleg uit.

In uitvoering van het voorliggende besluit, zullen een reeks richtlijnen worden uitgewerkt³. De raden vragen om de gebruikers maximaal te betrekken bij de opmaak hiervan.

¹ Advies 2021-14 over het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen in de wet onbevaarbare waterlopen, het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet betreffende het integraal waterbeleid; §3 - 6

² <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1834202>

³ Nadere richtlijnen worden vermeld in Artikel 3, 4, 5, 8 en 10

Ook moet de **administratieve last** zo beperkt mogelijk blijven. Concreet vragen de raden om in de praktische uitwerking, de **afstemming** te verzekeren tussen de aanvragen en toelatingen voor de verschillende categorieën in het besluit, om dubbel werk te vermijden. Daarnaast vragen ze om ook af te stemmen met de bepalingen inzake de **vrijstelling van de heffing op de waterverontreiniging** voor de aanbieders van circulair afvalwater⁴. De doelstelling daarbij zou moeten zijn dat gegevens die bruikbaar zijn voor beide procedures, slechts één keer moeten aangeleverd worden. Voor ingewikkelde projecten wordt best ook de mogelijkheid voorzien om **voorafgaand** aan een aanvraag een **overleg** te kunnen voeren.

De communicatie moet verder verduidelijken in welke gevallen nog steeds de procedure van de **grondstofverklaring** dient gevolgd te worden bij OVAM.

Verbreed de mogelijkheden voor proefprojecten.

De raden steunen de bepalingen die zorgen voor het vlot opzetten van **proefprojecten**⁵, ze hebben in dat verband twee aanbevelingen. Met het oog op een gelijk speelveld (cf. infra) moet de maximale **termijn** van proefprojecten in overeenstemming zijn met de Verordening. De termijn vermeld in artikel 4 §2 5de lid 2° moet daarom aangepast worden van drie naar vijf jaar. Volgens dezelfde redenering dient ook het maximum van 1 hectare geschrapt te worden.

Daarnaast vragen de raden om de bepaling in artikel 4 §2 6de lid 7° te schrappen die stelt dat de bevoegde autoriteit “de noodzaak aan ondersteuning door bepaalde kennisinstellingen” kan opleggen, en zelfs “de meest geschikte kennisinstelling” kan bepalen. In de plaats vragen de raden om op te nemen dat **inhoudelijke voorwaarden** kunnen worden opgelegd die nodig zijn om een goede inschatting te verzekeren van de haalbaarheid, rentabiliteit en impact op omgevingsreceptoren⁶. Het is logisch dat inhoudelijke voorwaarden over de aard en kwaliteit van de opvolging van de proefprojecten kunnen worden opgelegd, maar een *ad nominatim* tot samenwerking met “een kennisinstelling”, waarvoor bovendien elke omschrijving ontbreekt, is voor de raden disproportioneel.

Bereid de procedures in droogteperiodes voor.

De raden steunen de bepalingen die voorzien in een soepelere procedure voor hergebruik van afvalwater in **droogteperiodes**⁷. Gezien de kans op zulke periodes toeneemt door de klimaatverandering, vragen ze om deze optie goed voor te bereiden, zodat op het moment dat de droogtecommissie besluit om een verzoek aan de minister te richten, de betrokkenen reeds weten onder welke voorwaarden deze regeling ingaat, en welke bronnen, locaties en gebruikers hiervoor in aanmerking komen. Daarbij moet ook de impact op de ecologische doelstellingen voor de waterlopen die gevoed worden met het effluent, meegenomen worden⁸.

De geldigheidsduur van de toelating is belangrijk voor de investeringsbereidheid.

De toelating voor het hergebruik is maximaal **tien jaar geldig** en kan verlengd, dan wel ingekort worden. Deze periode is bepalend voor de beslissing om al dan niet te **investeren** in de infrastructuur voor het hergebruik van water, zoals bufferbekkens en irrigatienetwerken. Met het oog op rechtszekerheid vragen de raden om terughoudend te zijn met tussentijdse bijstellingen. Deze periode van tien jaar moet ook het uitgangspunt vormen bij het uitwerken van toekomstige ondersteuningsmechanismen, die als doel hebben om de financiële risico's mee in te dekken.

⁴ Ingevoerd in het verzameldecreet 2022, zie ook advies [2022-033](#)

⁵ Artikel 4 van het besluit

⁶ Zie de omschrijving van proefprojecten in art.4.2

⁷ Artikels 8 en 13 van het besluit

⁸ Zie gezamenlijk advies 2021|022, §4: Aandachtspunten bij waterhergebruik – ecologische impact.

Voorzie meer flexibiliteit voor lopende projecten.

De raden vragen om **meer flexibiliteit in te bouwen inzake het toevoegen van gebruikers** aan lopende projecten. Artikel 16 bepaalt dat de aanvraag moet worden aangepast “als de locatie van het gebruik van teruggewonnen water verandert of als nieuwe locaties van gebruik toegevoegd worden”. Vervolgens moet de hele aanvraagprocedure (inclusief adviezen) opnieuw doorlopen worden. De raden vragen om nieuwe gebruikers op een vlotte manier te laten instappen in een bestaand project, als het om gelijkaardig gebruik gaat zoals beschreven in de initiële aanvraag en het gebruik niet in kwetsbare gebieden plaatsvindt. De raden denken bij voorbeeld aan bijkomende landbouwers die dezelfde types gewassen telen, of bijkomend openbaar groen dat geïrrigeerd zou worden.

Garandeer het gelijk speelveld.

Voorliggend besluit opteert om voor het **gebruik van gezuiverd bedrijfsafvalwater in de landbouw**, nauw aan te sluiten bij de regeling uit de verordening. Hierdoor gelden de normen voor de bacteriële belasting van het water ook in die gevallen. De raden begrijpen de logica hierachter, maar zijn wel bezorgd over het **behoud van het gelijk speelveld** binnen de EU, omdat andere lidstaten voor een afwijkende aanpak zouden kunnen kiezen. Ze vragen om de aanpak in andere EU landen op te volgen en indien nodig initiatieven te nemen om oneerlijke concurrentie te vermijden.

De raden vragen om de **bepalingen voor andere gebruikers dan landbouw, waar relevant** af te stemmen op de regels die gelden voor hergebruik van bedrijfsafvalwater door landbouwers. Concreet wordt de termijn vermeld in artikel 13, 5de lid (“tien dagen” dan ook toegepast in artikel 8 5de lid (nu “tien werkdagen”). Bovendien wordt in beide gevallen best een startpunt aangeduid vb. “na ontvangst van de in het vierde lid vermelde gegevens”).

Ook in de bijlage zijn aanpassingen nodig. De raden vragen om artikel 4, §3 1° te vervangen door de verwoording in artikel 3 §3, 1° b) die stelt dat “de minimumeisen voor monitoring worden vastgelegd in de toelating op basis van de uitkomst van de risicoanalyse”. Logischerwijze dient ook tabel 2 dan geschrapt te worden. Daarnaast zou de tekst van artikel 4, §3, 3° overgenomen moeten worden in artikel 3, §3, 3°. De raden vragen daarbij om in de nota te verduidelijken dat het hierbij gaat om parameters waarvoor geen voorwaarden zijn opgelegd in de toelating, en dus om facultatieve, bijkomende metingen, waarvan de relevantie wordt ingeschat door de verantwoordelijke partijen.

Zorg voor een zorgvuldige ontsluiting van informatie.

In artikel 4 §2 wordt aangegeven dat de informatie uit proefprojecten publiek moet worden ontsloten, en in artikel 17 wordt een jaarlijks “overzicht van de gerapporteerde informatie” door de VMM aangekondigd, zonder verdere specificatie. De raden zijn voorstander van een goede doorstroming van informatie in functie van kennisverspreiding en beleidsevaluatie. Ze menen wel dat daarbij voldoende aandacht moet zijn voor de mogelijke vertrouwelijkheid van persoonsgegevens en van commerciële of industriële informatie⁹. Voor het overzicht waarvan sprake in artikel 17, betekent dit volgens de raden dat er een passend aggregatieniveau moet worden gekozen, zodat relevante beleidsconclusies mogelijk worden. Wellicht volstaat ook een tweejaarlijkse rapportering, in lijn met de verplichting uit de verordening¹⁰. Daarnaast zou ook op voorhand duidelijk moeten zijn welke van de gerapporteerde gegevens publiek zijn onder de

⁹ <https://overheid.vlaanderen.be/uitzonderingen-openbaarheid-van-bestuur>

¹⁰ Artikel 10 “Voorlichting van het publiek”.

bepaling van de Verordening of de Richtlijn inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie (2003/4/EG).

Tekstuele en procedurele opmerkingen.

- Artikel 4 §2 3de lid stelt dat bestaande proefprojecten “zo spoedig mogelijk” dienen te worden aangemeld – de raden vragen om deze termijn te preciseren.
- De bepaling artikel 5, laatste lid, zet de deur open voor uitstel. De raden vragen om deze te schrappen, of minstens een termijn van orde toe te voegen.
- Er lijkt een bepaling te ontbreken die verduidelijkt **hoe de beslissing van de bevoegde autoriteit wordt meegedeeld** aan de aanvrager. De raden vragen om die op te nemen, samen met een bepaling die verzekert dat ook de adviezen, genoemd in artikel 6, beschikbaar zijn voor de aanvrager. Deze informatie is immers belangrijk voor het geval de aanvrager in beroep zou willen gaan.
- In artikel 7 §2, 3°, dient het woord “entiteit” vervangen te worden door “autoriteit”, in lijn met de definitie.
- In artikel 9 wordt best verduidelijkt dat het de bevoegde autoriteit is die de herstelmaatregelen oplegt, weliswaar na overleg met de betrokkenen. In artikel 10, 6° is onduidelijk wat het “voorstel van kwaliteitsopvolging” nog precies omvat, naast het voorstel van monitoringprogramma.
- In artikel 16, §1, 3e alinea wordt gesteld dat de verlenging enkel kan indien het systeem: “geen wijzigingen heeft ondergaan ten aanzien van de **oorspronkelijk ingediende aanvraag**”. Wellicht wordt bedoeld: ten aanzien van de geldende toelating; er kan immers een tussentijdse aanpassing zijn gebeurd.
- In artikel 16 §3 is er onduidelijkheid over de vraag of het de bevoegde autoriteit is die de evaluatie uitvoert, dan wel de verantwoordelijke partijen. De raden vragen hierover éénduidigheid. De laatste zin van §3, moet ook aangepast worden: het is de bevoegde autoriteit die de aangepaste toelating bezorgt, en niet “de verantwoordelijke”.
- In de bijlage bij artikel 1 wordt melding gemaakt van de minimale kwaliteitsklassen voor teruggewonnen water die de Europese verordening bepaalt voor irrigatiemogelijkheden van diverse gewascategorieën. De raden vragen om een adequate uitwerking van de verbanden tussen de minimale kwaliteitsklassen voor teruggewonnen water en de toepasselijke gewascategorieën via de bestaande lastenboeken voor primaire plantaardige productie (Vegaplan).
- In de bijlage, tabel 1, is een norm vastgelegd voor gebruik waarbij “*menselijk contact kan worden uitgesloten*”. De raden vragen om te motiveren waarom in dat geval een bacteriële norm (en ook monitoring) wordt opgelegd – gezien er geen sprake is van een risico voor de menselijke gezondheid.

Hoogachtend,

Carolien Copers
Voorzitter SERV

Walter Roggeman
voorzitter Minaraad

Hendrik Vandamme
voorzitter SALV